

ŠIAULIŲ MIESTO IKIMOKYKLINIO UGDYMO ĮSTAIGŲ VAIKŲ PROFILAKTINIŲ SVEIKATOS PATIKRINIMŲ DUOMENŲ ANALIZĖ

**Šiauliai,
2017 m.**

Vienas svarbiausių vaiko sveikatos raidos tarpinių yra vaikystė. Tuo laikotarpiu suformuotos vaiko elgsenos ir gyvenenos nuostatos turi labai didelės reikšmės vėlesnei gyvenimo kokybei.

Kasmetiniai vaikų profilaktiniai sveikatos patikrinimai atliekami vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“.

Duomenys apie sveikatos būklę renkami iš statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ (toliau – Vaiko sveikatos pažymėjimas), patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 3-38).

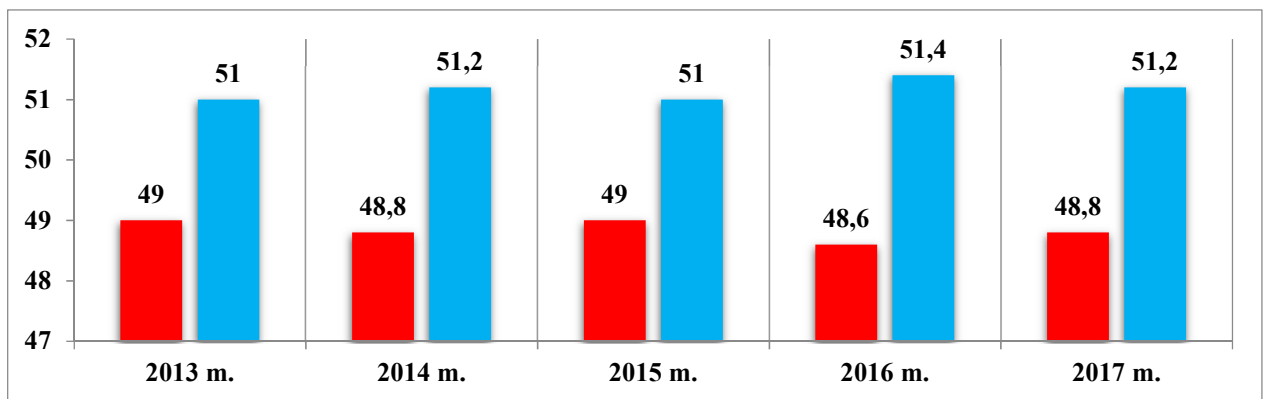
Vadovaujantis Lietuvos higienos normą HN 75:2016 „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų vykdymo bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ priimant vaiką į įstaigą ir vėliau kiekvienais metais turi būti pateiktas „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ (forma Nr.027-1/a).

Remiantis šių pažymėjimų duomenimis, yra atliekama ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų sveikatos būklės stebėseną, analizė ir vertinimas. Yra labai svarbu, kad sveikatą pasitikrintų visi ugdytiniai, nes neturėdami informacijos apie vaiko sveikatą, ikimokyklinio ugdymo įstaigos pedagogai ir visuomenės sveikatos specialistai negali užtikrinti, kad ugdymo proceso metu nebus pakenkta vaiko sveikatai.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų sergamumas

Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų skaičius 2013 - 2017 m. laikotarpiu kasmet augo.

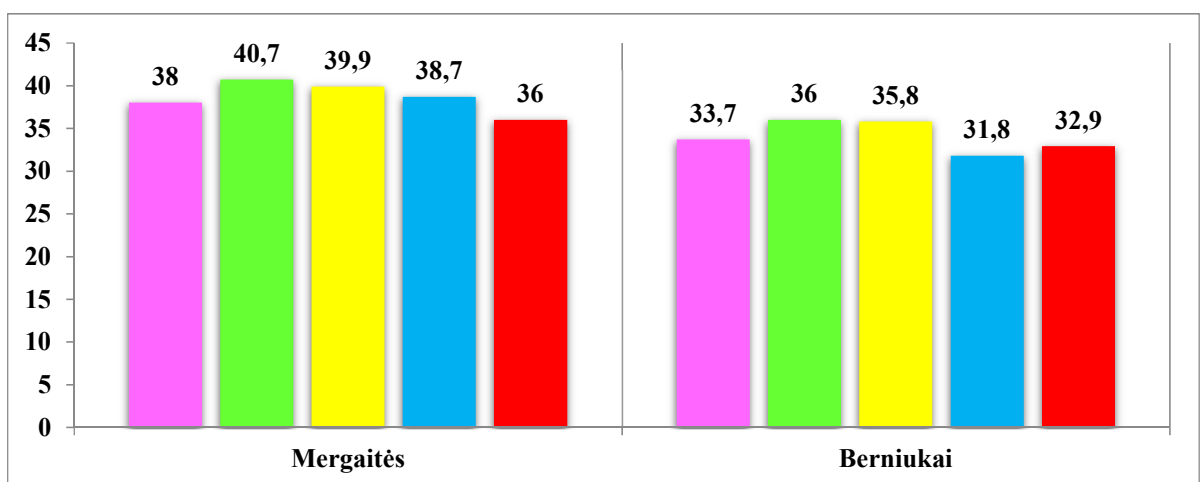
Šiauliuose 2013 m. bendras ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų skaičius siekė 4 469 (2 277 (49,0 proc.) berniukai ir 2 192 (51,0 proc.) mergaitės), 2015 m. vaikų skaičius padidėjo iki 4 652 (2 371 (51,0 proc.) berniukas ir 2 281 (49,0 proc.) mergaitė), 2017 m. - 4 715 (2 385 (51,2 proc.) berniukai ir 2 330 (48,8 proc.) mergaičių) (žr. 1 pav.). 2017 m. sveikatos profilaktiškai nepasitikrino penki vaikai (4 mergaitės ir 1 berniukas).

1 pav. Mergaičių ir berniukų skaičius ikimokyklinio ugdymo įstaigose 2013-2017 m. (proc.)

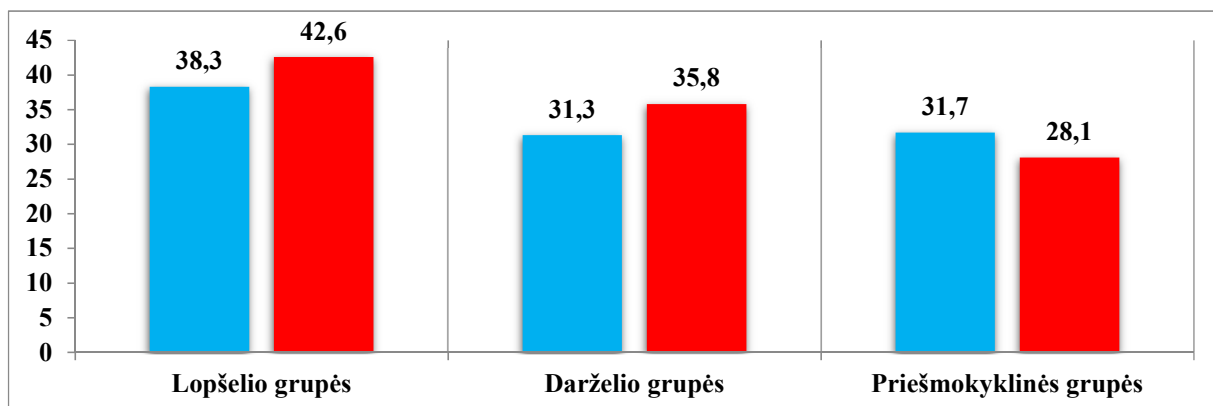
Mokslininkai pastaraisiais metais pastebi, kad šalyje mažėja geros sveikatos būklės vaikų skaičius, o auga turinčių įvairių sveikatos sutrikimų ir sergančių lėtinėmis ligomis skaičius. Įvairių ligų rizikos veiksniai nustatomi vis jaunesnio amžiaus vaikams.

Šiaulių mieste 2013 m. iš 4 469 ikimokyklinukų 1 600 (35,8 proc.) buvo sveiki, 2 869 (64,2 proc.) turėjo sveikatos sutrikimų. 2015 m. 1 755 vaikai (37,7 proc.) buvo sveiki, 2 887 (62,3 proc.) - turėjo sveikatos sutrikimų. 2017 m. iš 4 710 ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikų 1 623 (34,5 proc.) buvo sveiki, 3 087 (65,5 proc.) – turėjo sutrikimų. Per 2013 – 2017 m. laikotarpį daugiau mergaitės buvo sveikos nei berniukai (žr. 2 pav.).

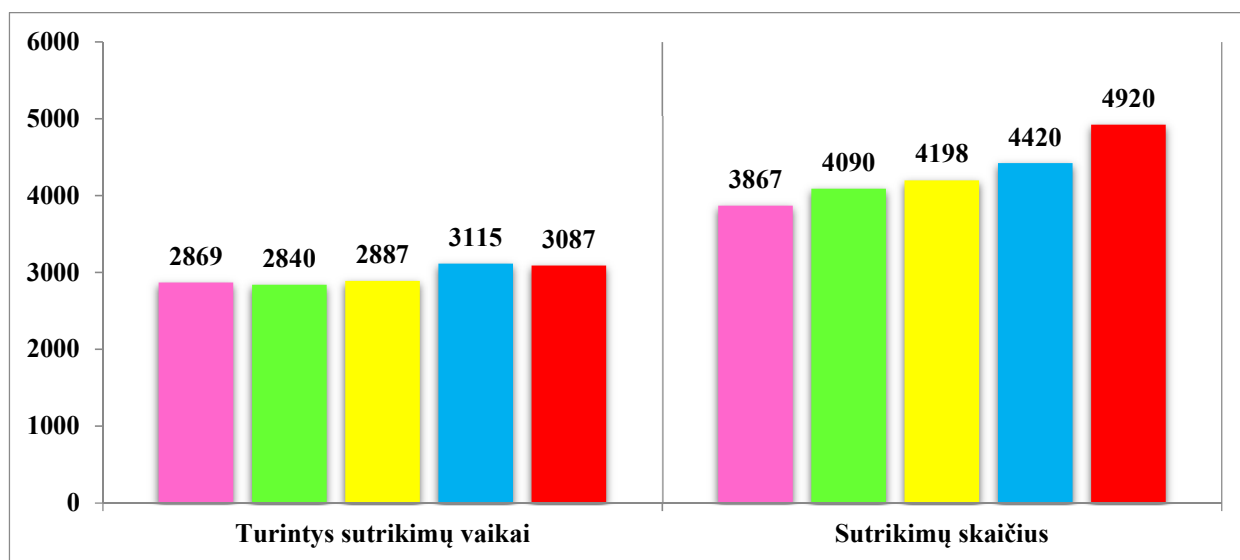
2 pav. Sveikų vaikų pasiskirstymas, lyginant pagal lytį 2013-2017 m. (proc.)

Lyginant 2017 m. duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį, daugiausia sveikų vaikų (42,6 proc. mergaičių ir 38,3 proc. berniukų) buvo lopšelio grupėse, mažiausia - priešmokyklinėse grupėse (31,7 proc. berniukų ir 28,1 proc. mergaičių) (žr. 3 pav.).

3 pav. Sveikų vaikų pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

Lyginant 2013 – 2017 m. laikotarpį, ikimokyklinukams nustatytų sutrikimų bendras skaičius kasmet augo. 2013 m. ikimokyklinukams buvo nustatyti 3 867 sveikatos sutrikimai. 1 359 mergaitėms teko 1 803, 1 510 berniukų – 2 064 sveikatos sutrikimai. 2015 m. bendras vaikams nustatytų sutrikimų skaičius siekė 4 198. 1 521 berniukas turėjo 2 251, 1 366 mergaitės – 1 947 sveikatos sutrikimus. 2017 m. ikimokyklinio ugdymo įstaigų vaikams buvo nustatyta 4 920 sveikatos sutrikimų. 1 599 berniukai turėjo 2 662, 1 488 mergaitės – 2 258 sveikatos sutrikimus. Tai rodo, kad kai kurie vaikai turėjo ne po vieną, o net po kelis sveikatos sutrikimus (žr. 4 pav.).

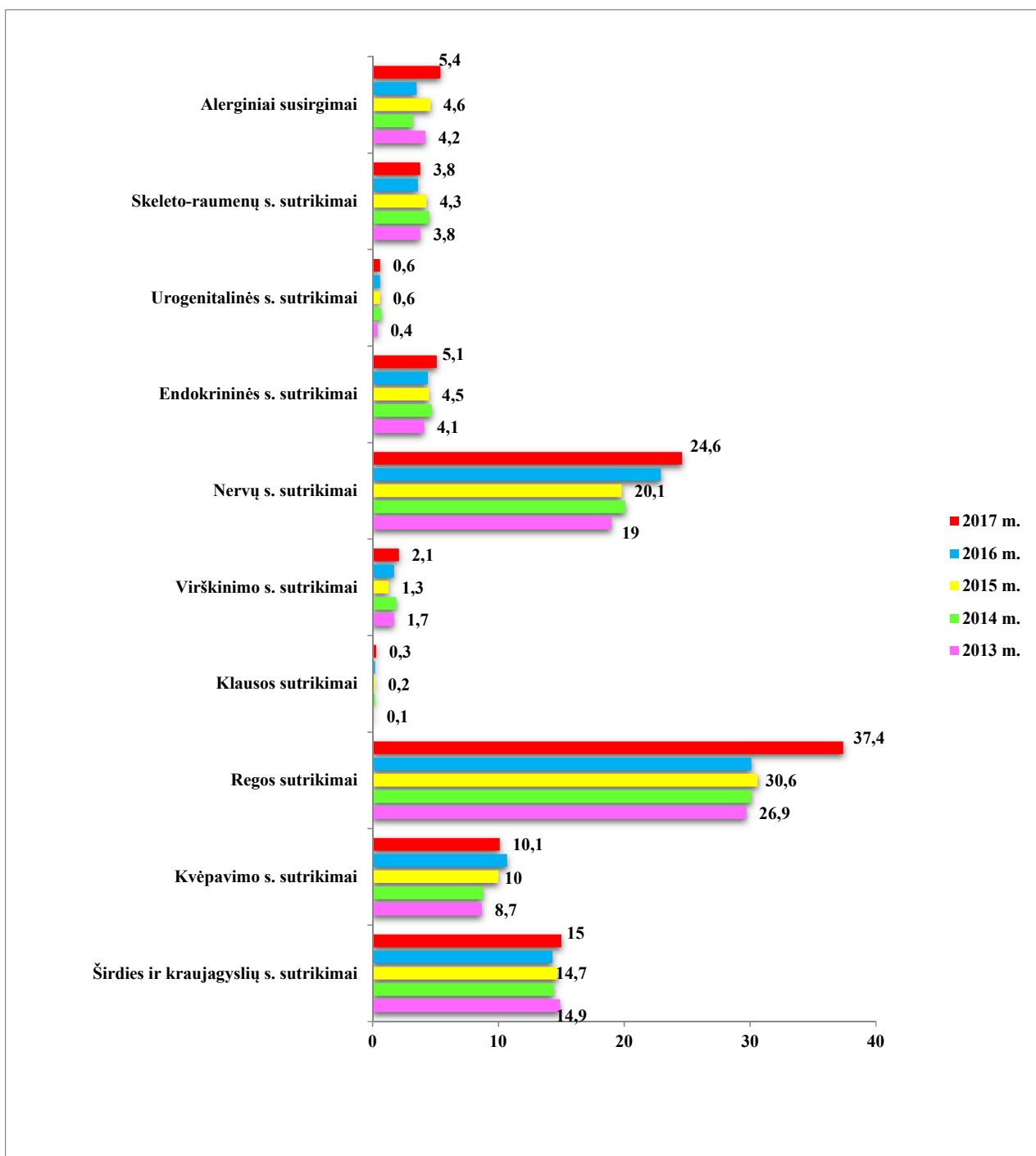

4 pav. Sergančių vaikų ir sutrikimų skaičius 2013-2017 m. (abs. sk.)

Apžvelgiant 2013 – 2017 m. laikotarpį matyti, kad regos, nervų, širdies ir kraujagyslių bei kvėpavimo sistemos sutrikimų skaičius kasmet po truputį augo.

Regos sutrikimą turėjo dažniau nei kas trečias, nervų sistemos sutrikimą – kas ketvirtas, širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimą – beveik kas septintas, kvėpavimo sistemos sutrikimą – kas

dešimtas Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigos vaikas. Mažiausiai buvo nustatyta klausos, urogenitalinės ir virškinimo sistemos sutrikimų (žr. 5 pav.).

5 pav. Visų profilaktiškai patikrintų vaikų sergamumas pagal ligų klasifikaciją 2013–2017 m. (proc.)

Analizuojant sergamumą pagal lytį ir ligų klasifikaciją 2017 m., kaip ir praėjusiais metais, vaikams daugiausiai buvo nustatyta regos sutrikimų – 1 761 (2016 m. buvo 1 444 sutrikimai). Antroje vietoje buvo nervų sistemos sutrikimai (1 160). Berniukams šių sutrikimų nustatyta 1,7 karto daugiau nei mergaitėms. Iš šios grupės sutrikimų kalbos sutrikimai buvo nustatyti 512 berniukų ir 288 mergaitėms, mišrūs raidos sutrikimai – 116 berniukų ir 61 mergaitėi. Trečioje vietoje buvo širdies ir

kraujagyslių sistemos sutrikimai (708), ketvirtoje - kvėpavimo sistemos sutrikimai (474). Endokrininės sistemos sutrikimus turėjo 238 (130 mergaičių ir 108 berniukai) vaikai. Padidėjo alerginių susirgimų skaičius (2016 m. jų buvo 172, o 2017 m. – 255). Skeleto – raumenų sistemos sutrikimus turėjo 180 vaikų. Netaisyklinga laikysena nustatyta 37 vaikams (26 berniukai ir 11 mergaičių), plokščiapėdystė - 57 vaikams (30 berniukų ir 27 mergaitės (žr. 1 lentelę).

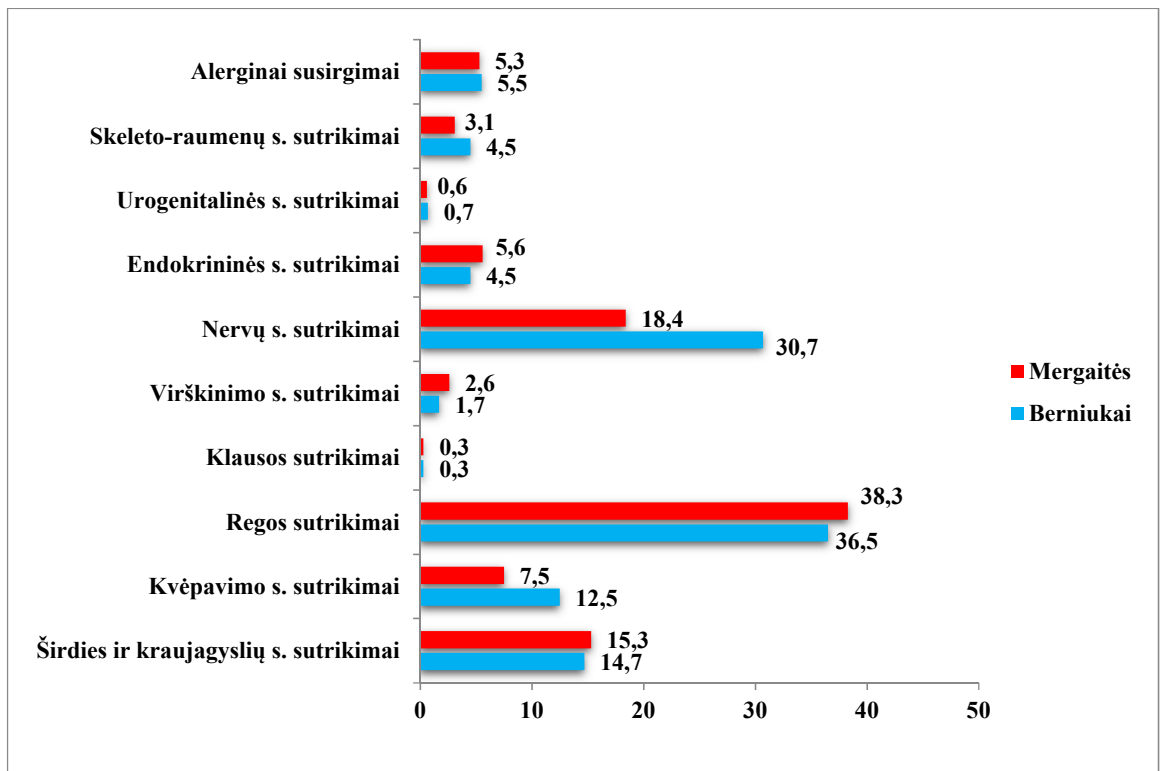
1 lentelė.

Vaikų sergamumas pagal ligų klasifikaciją lyginant pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk.)

			Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Viso	2 662	2 258	475	406	1 714	1 434	473	418
Širdies-kraujagyslių s. sutrikimai	351	357	80	73	231	230	40	54
Kvėpavimo s. sutrikimai, iš jų:	299	175	23	19	200	119	76	37
<i>bronchinė astma</i>	148	82	14	11	98	52	36	19
<i>TBC</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Regos sutrikimai	870	891	190	169	530	551	150	171
Klausos sutrikimai	7	6	0	1	5	4	2	1
Virškinimo s. sutrikimai, iš jų:	40	61	5	8	27	41	8	12
<i>refliuksas</i>	13	30	2	1	8	23	3	6
Nervų s. sutrikimai, iš jų:	731	429	101	68	515	284	115	77
<i>epilepsija</i>	8	12	2	2	3	9	3	1
<i>kalbos sutrikimai</i>	512	288	13	28	389	201	80	59
<i>mišrus raidos sutrikimas</i>	116	61	28	20	67	31	21	10
Endokrininės s., medž. ap., mitybos sutrikimai, iš jų:	108	130	26	28	59	80	23	22
<i>struma</i>	8	4	0	0	6	3	2	1
<i>cukrinis diabetas</i>	1	5	0	1	1	4	0	0
<i>antsvoris</i>	12	20	5	1	5	12	2	7
<i>sumažėjęs svoris</i>	35	46	8	10	20	30	7	6
Urogenitalinės s. sutrikimai	17	13	5	4	8	7	4	2
Skeleto-raumenų s. sutrikimai, iš jų:	107	73	17	10	60	39	30	24
<i>skoliozė</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>netaisyklinga laikysena</i>	26	11	1	0	13	5	13	6
<i>plokščiapėdystė</i>	30	27	2	2	22	15	6	10
Alerginiai susirgimai	132	123	28	26	79	79	25	18

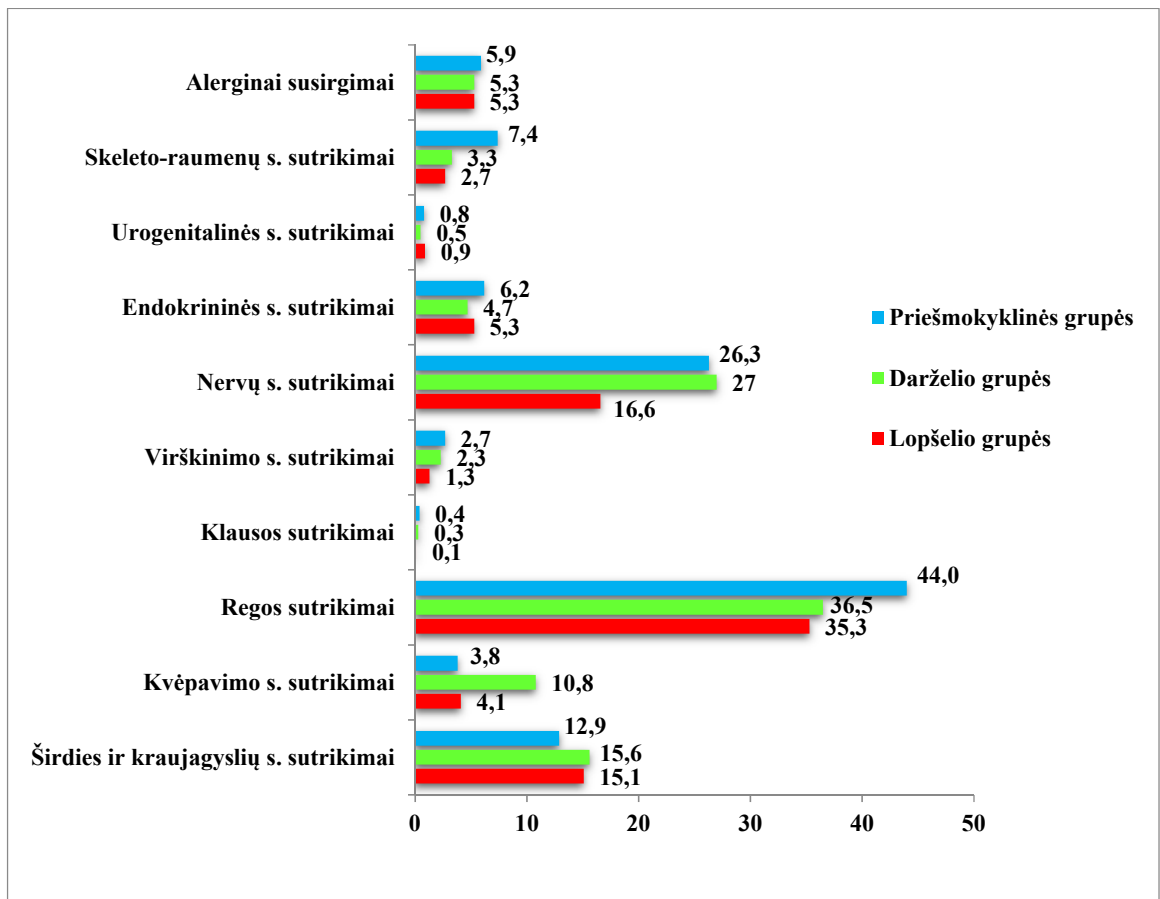
Šiaulių mieste 2017 m. kaip ir 2016 m., daugiau nei trečdalis vaikų turėjo regos sutrikimų, kas ketvirtas vaikas - nervų, kas septintas – širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimų.

Lyginant duomenis pagal lytį, statistiškai reikšmingai daugiau berniukai (30,7 proc.) nei mergaitės (18,4 proc.) turėjo nervų ir kvėpavimo sistemos sutrikimų (berniukai – 12,5 proc., mergaitės – 7,5 proc.) (žr. 6 pav.).

6 pav. Mergaičių ir berniukų sergamumas pagal ligų klasifikaciją (proc.)

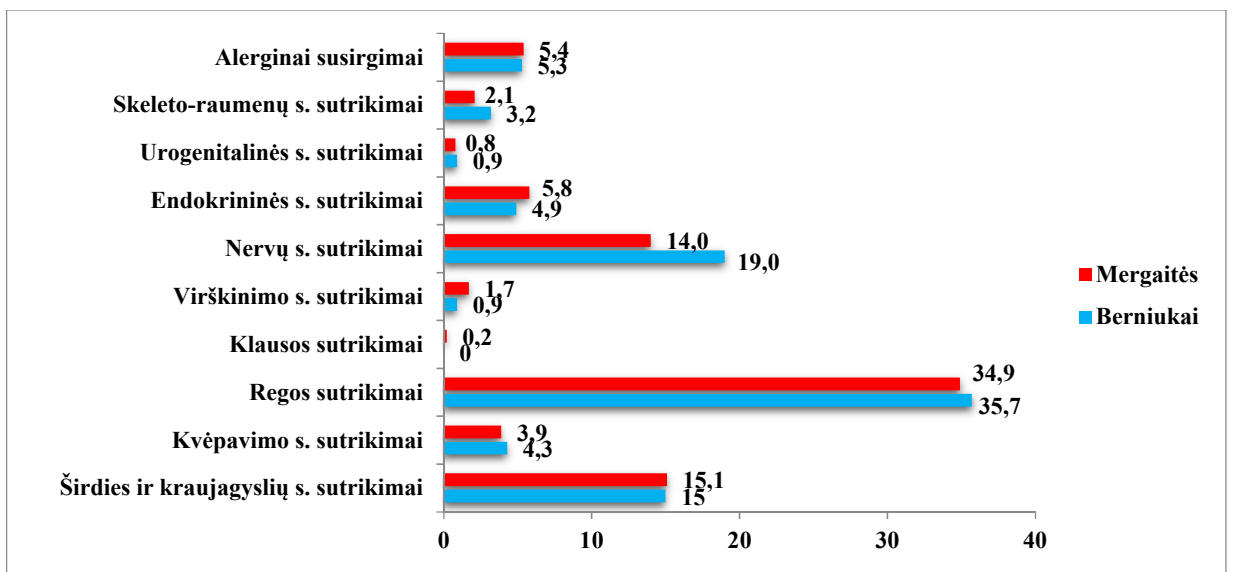
Remiantis 2017 m. ikimokyklinukų profilaktinių sveikatos patikrinimų analizės duomenimis, statistiškai reikšmingai daugiau darželio (27,0 proc.) ir priešmokyklinės (26,3 proc.) grupės vaikai nei lopšelio (16,6 proc.) grupės vaikai turėjo nervų sistemos sutrikimų. Daugiau priešmokyklinės (44,0 proc.) grupės vaikų nei darželio (36,5 proc.) ir lopšelio (35,3 proc.) grupės vaikų turėjo regos sutrikimų ($p < 0,05$). Tuo tarpu kvėpavimo sistemos sutrikimų daugiau turėjo darželio (10,8 proc.) grupės vaikai nei priešmokyklinės (3,8 proc.) ar lopšelio (4,1 proc.) grupės vaikai ($p < 0,05$). Statistiškai reikšmingai daugiau priešmokyklinės (7,4 proc.) grupės vaikai nei darželio (3,3 proc.) ir lopšelio (2,7 proc.) grupės vaikai turėjo ir skeleto – raumenų sistemos sutrikimų (žr. 7 pav.).

7 pav. Vaikų sergamumas, lyginant pagal ugdymo grupes (proc.)

2016 m. statistiškai reikšmingai daugiau lopšelio grupės mergaitėms (29,6 proc.) nei berniukams (22,8 proc.) buvo nustatyta regos sutrikimų. Tuo tarpu daugiau berniukai (14,8 proc.) nei mergaitės – (9,4 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų ($p < 0,05$).

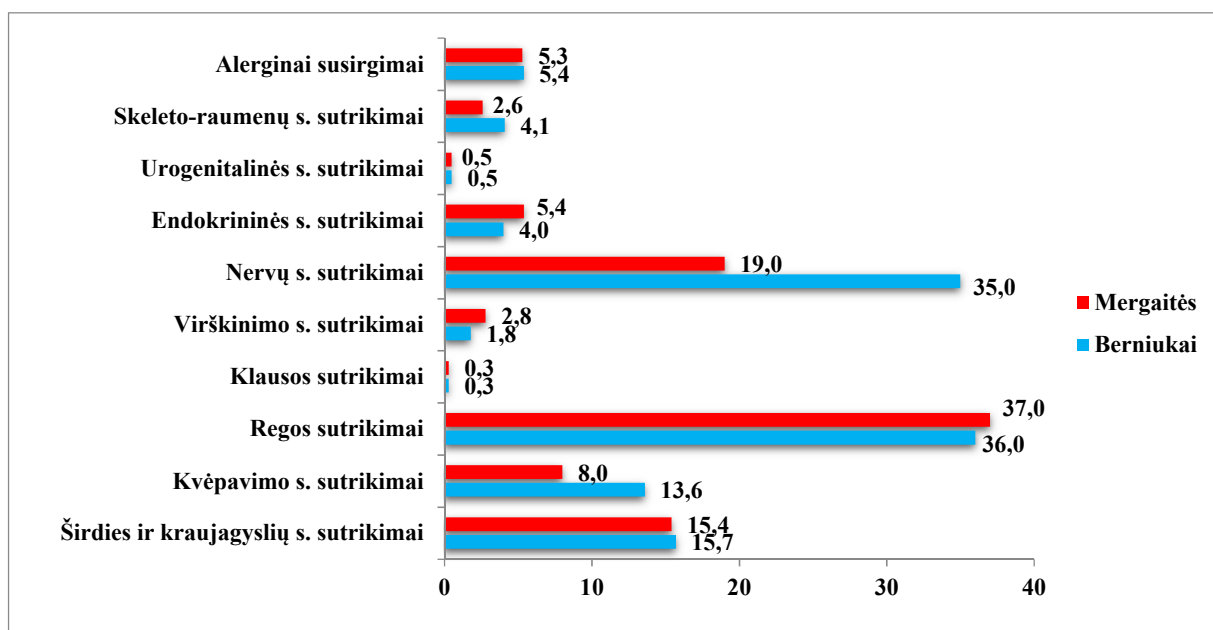
Remiantis 2017 m. profilaktinių patikrinimų duomenimis, daugiau nei trečdalis lopšelio grupės vaikų turėjo regos sutrikimus. Statistiškai reikšmingai daugiau šios grupės berniukai (19,0 proc.) nei mergaitės (14,0 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų (žr. 8 pav.).

8 pav. Berniukų ir mergaičių sergamumas pagal ligų klasifikaciją lopšelio grupėse (proc.)

2016 m. statistiškai reikšmingai daugiau darželio grupės berniukai (25,5 proc.) nei mergaitės (17,6 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų. Taip pat daugiau berniukams (14,2 proc.) nei mergaitėms (8,9 proc.) buvo nustatyta ir kvėpavimo sistemos sutrikimų ($p < 0,05$).

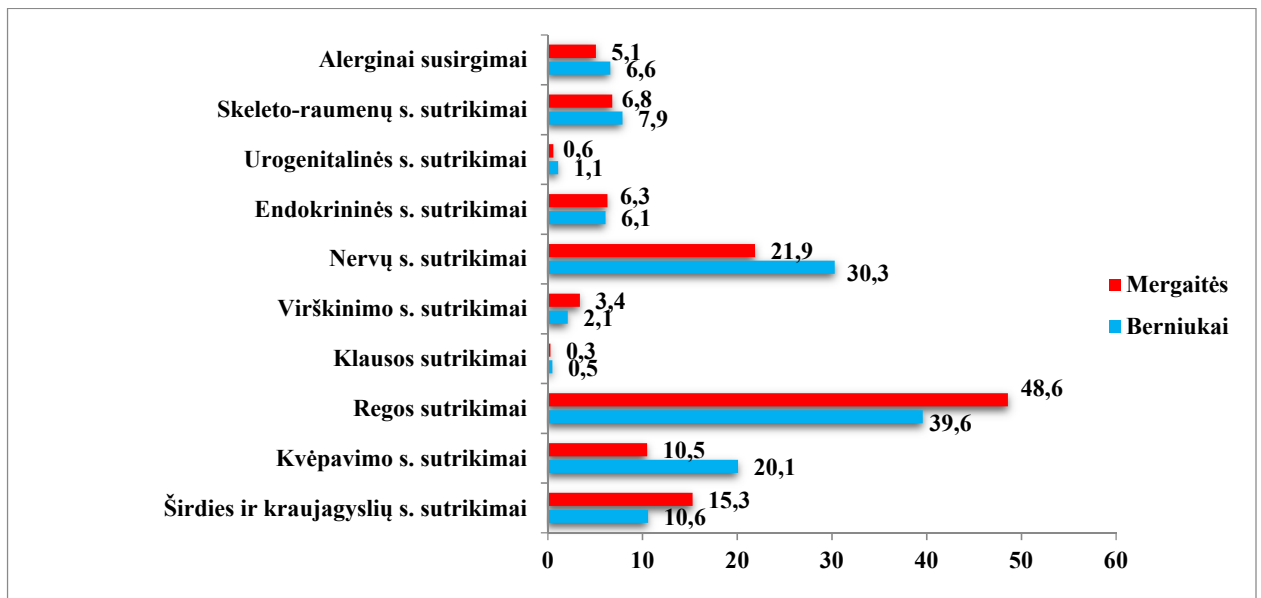
Remiantis 2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, statistiškai reikšmingai daugiau darželio grupės berniukai (35,0 proc.) nei mergaitės (19,0 proc.) turėjo nervų sistemos sutrikimų. Daugiau berniukai (13,6 proc.) nei mergaitės (8,0 proc.) turėjo ir kvėpavimo bei skeleto – raumenų (berniukai - 4,1 proc., mergaitės - 2,6 proc.) sistemos sutrikimų ($p < 0,05$) (žr. 9 pav.).

9 pav. Berniukų ir mergaičių sergamumas pagal ligų klasifikaciją darželio grupėse (proc.)

2016 m. statistiškai reikšmingai daugiau priešmokyklinės grupės mergaitės (36,6 proc.) nei berniukai (29,4 proc.) turėjo regos sutrikimų. Tuo tarpu daugiau priešmokyklinės grupės berniukai (32,4 proc.) nei mergaitės (16,2 proc.) ($p < 0,05$) turėjo ir nervų sistemos bei kvėpavimo sistemos (14,9 proc. berniukų ir 11,8 proc. mergaičių) ir kraujotakos sistemos (15,7 proc. berniukų ir 12,8 proc. mergaičių) sutrikimų.

Apžvelgiant 2017 m. vaikų sergamumą priešmokyklinėse grupėse matyti, kad daugiau mergaičių (48,6 proc.) nei berniukų (39,6 proc.) turėjo regos sutrikimų ($p < 0,05$). Statistiškai reikšmingai daugiau berniukai (30,3 proc.) nei mergaitės (21,9 proc.) turėjo nervų bei kvėpavimo (berniukai – 20,1 proc., mergaitės – 10,5 proc.) sistemos sutrikimų (žr. 10 pav.).

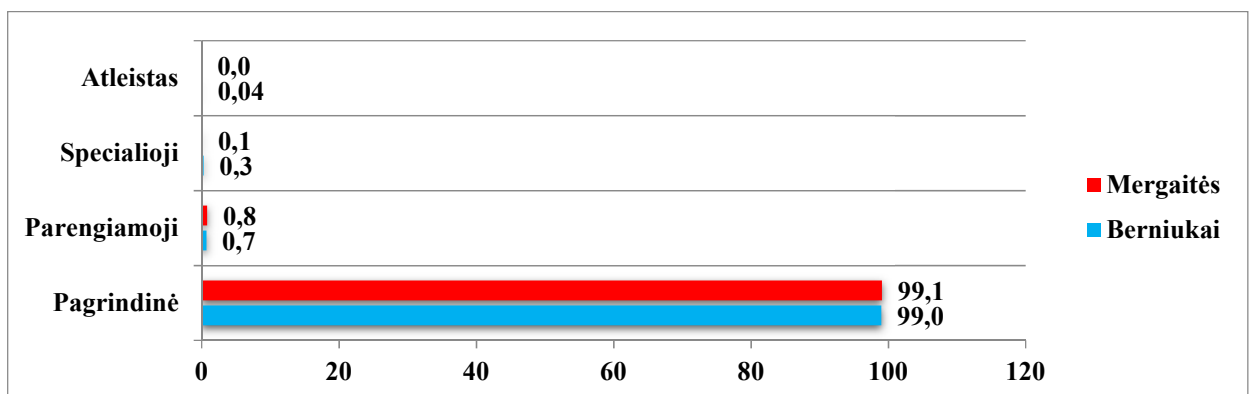
10 pav. Berniukų ir mergaičių sergamumas pagal ligų klasifikaciją priešmokyklinėse grupėse (proc.)

Vaikų pasiskirstymas kūno kultūros grupėse

Kiekvieno žmogaus augimas ir vystymasis priklauso nuo kasdieninio fizinio aktyvumo, kuris yra svarbi puikios sveikatos dalis. Per mažas fizinis aktyvumas yra vienas iš veiksnių, kuris sąlygoja antsvorio ir nutukimo atsiradimą.

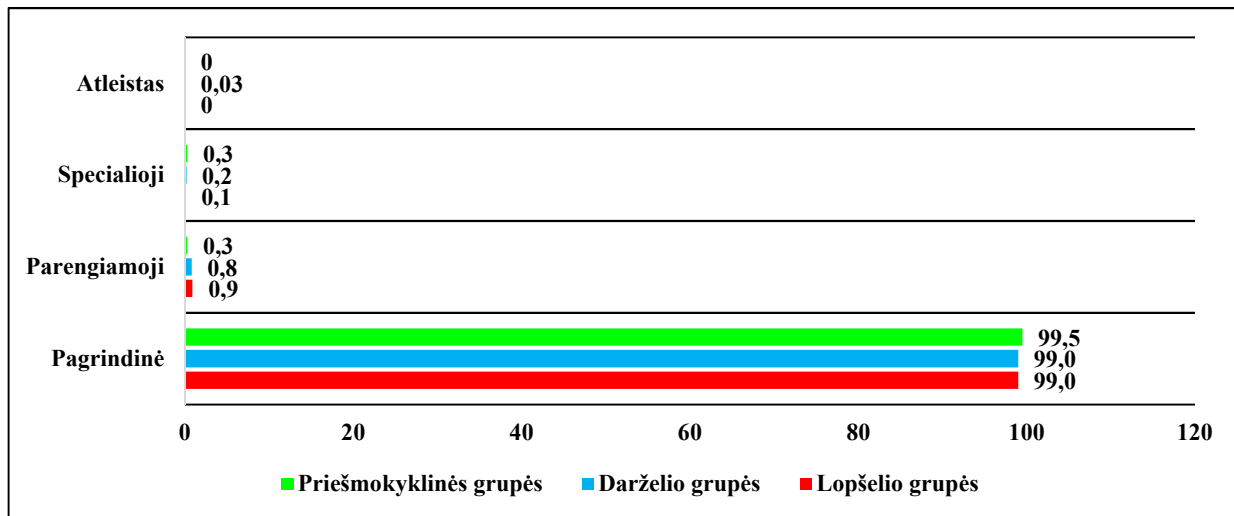
Kūno kultūra ikimokyklinio ugdymo įstaigoje – svarbi bendrojo ir fizinio ugdymo proceso dalis ir vaikų sveikatos stiprinimo, taisyklingos raidos priemonė. Vaikams, kurių sveikata silpnesnė, dar labiau nei sveikiesiems, svarbus įvairių kūno kultūros priemonių, atitinkančių jų sveikatos lygį, teigiamas poveikis.

Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų 2017 m. vaikų profilaktinių patikrinimų duomenų analizė parodė, kad į pagrindinę kūno kultūros grupę buvo priskirti 2 360 (99,0 proc.) berniukų ir 2 305 (99,1 proc.) mergaitės; 17 (0,7 proc.) berniukų ir 18 (0,8 proc.) mergaičių - į parengiamąją grupę; 6 (0,3 proc.) berniukai ir 3 mergaitės (0,1 proc.) - į specialiąją grupę. Vienas berniukas buvo atleistas nuo kūno kultūros pamokų (žr. 11 pav.).

11 pav. Berniukų ir mergaičių pasiskirstymas kūno kultūros grupėse (proc.)

Analizės duomenys parodė, kad daugiausia darželio grupės vaikai 24 (0,8 proc.) buvo priskirti į parengiamąją grupę, 6 (0,2 proc.) šios grupės vaikai – į specialiąją grupę, vienas vaikas – atleistas nuo kūno kultūros pamokų (12 pav.).

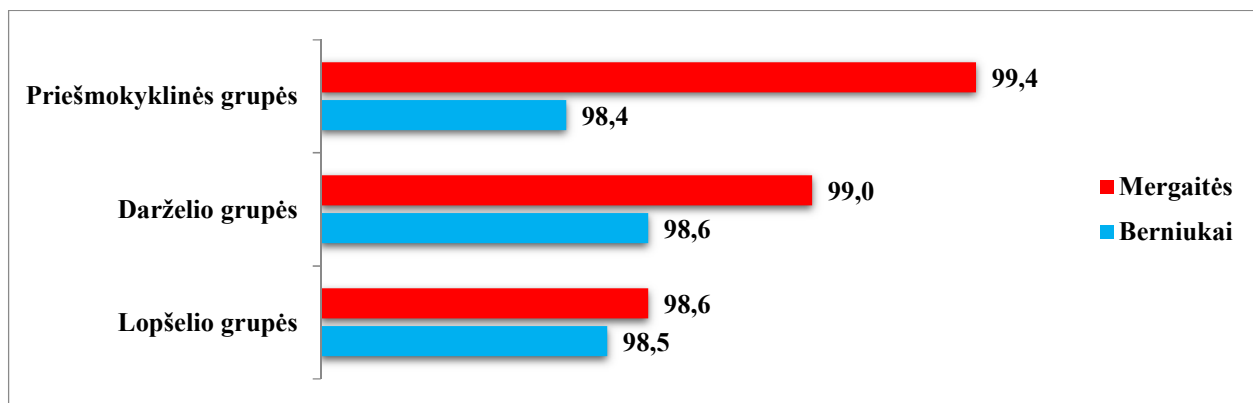
12 pav. Vaikų pasiskirstymas kūno kultūros grupėse, lyginant pagal ugdymo grupes (proc.)

Vaikų dantų ir žandikaulių būklės įvertinimas

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras, atsižvelgęs į Odontologų rūmų siūlymą, 2013 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. V-507 pakeitė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymą Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ ir išdėstė nauja redakcija šiuo įsakymu patvirtintą statistinę apskaitos formą Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“. Šis pakeitimas papildė statistinę apskaitos formą Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ gydytojo odontologo įrašu, įvertinančiu vaiko pieninių ir nuolatinių dantų bei žandikaulių būklę.

Remiantis 2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, iš 4 710 ikimokyklinukų, pasitikrusių sveikatą, dantys buvo patikrinti – 4 651 (98,7 proc.) (2 349 (98,5 proc.) berniukams ir 2 302 (99,0 proc.) mergaitėms) vaikams. 2017 m. tik 59 (34 berniukams ir 25 mergaitėms) vaikams neįvertinta dantų būklė.

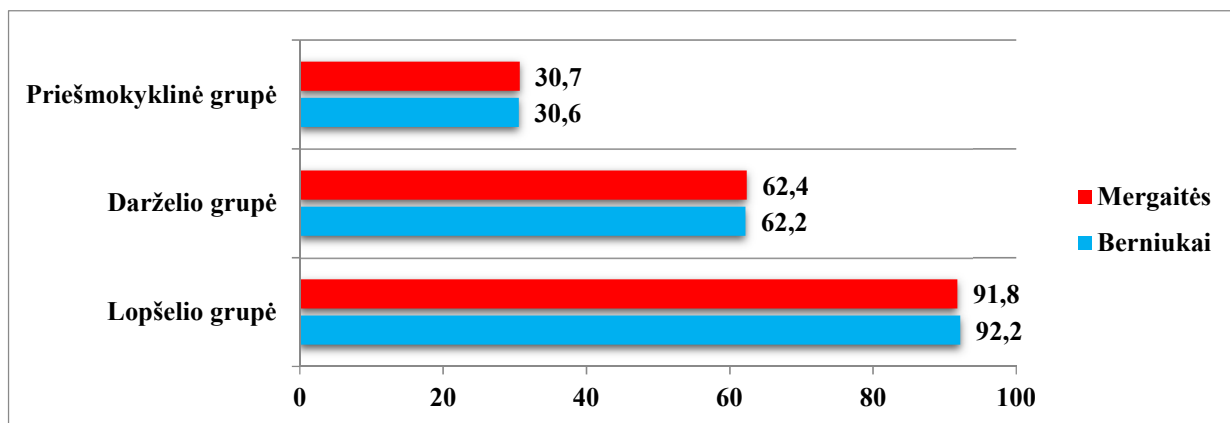
Lyginant 2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį, daugiausiai priešmokyklinės 350 (99,4 proc.) ir darželio 1 475 (99,0 proc.) mergaitėms grupės buvo įvertinta dantų būklė, mažiausiai – priešmokyklinės 379 (98,4 proc.) ir lopšelio 524 (98,5 proc.) grupės berniukams (žr. 13 pav.). 2017 m. 14 (8 berniukams ir 6 mergaitėms) vaikų odontologai dantų būklę įvertino nepilnai ar neteisingai.

13 pav. Vaikų, kuriems patikrinti dantys, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

Daugiau nei du trečdaliai vaikų (2 964 (63,9 proc.), kuriems buvo įvertinta dantų būklė, turėjo sveikus dantis.

Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes ir lytį, daugiausia lopšelio grupės berniukai 482 (92,2 proc.), o mažiausia – priešmokyklinės grupės berniukai 114 (30,6 proc.) turėjo visiškai sveikus dantis (žr. 14 pav.).

14. pav. Vaikų, turinčių sveikus dantis, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

Patikrinus ir įvertinus ikimokyklinukų dantų būklę, kas ketvirtam vaikui buvo rastas pieninių dantų kariesas, beveik kas penkto vaiko dantys - plombuoti. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo didesnė dalis vaikų turėjo kariozinius ir plombuotus dantis.

Lyginant 2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenis pagal lytį ir ugdymo grupes, daugiausia priešmokyklinės grupės vaikai (47,9 proc. mergaičių ir 46,5 proc. berniukų) turėjo karieso pažeistus pieninius dantis. Beveik kas antro šios grupės vaiko (48,4 proc. berniukų ir 41,5 proc. mergaičių) dantys buvo plombuoti, o kas aštunto (12,0 proc. mergaičių ir 7,8 proc. berniukų) – išrauti dėl karieso. Geriausia dantų būklė buvo lopšelio grupės vaikų. Tik 4,0 proc. mergaičių ir berniukų turėjo karieso pažeistus dantis, 1,3 proc. berniukų ir 0,6 proc. – mergaičių dantys plombuoti (žr. 2 lentelę). 5 (3 berniukams ir 2 mergaitėms) priešmokyklinės grupės vaikams ir 1 darželio grupės vaikui nustatytas ir nuolatinių dantų kariesas. 6 (3 berniukams ir 3 mergaitėms) priešmokyklinės grupės vaikams šie dantys buvo plombuoti.

2 lentelė.

Vaikų, kuriems nustatytas pieninių dantų kariesas, kurių dantys plombuoti ar išrauti dėl karieso, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk. ir proc.)

	Viso		Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Vaikų skaičius, kuriems nustatytas kariesas	621 (26,5)	593 (25,8)	21 (4,0)	19 (4,0)	427 (29,5)	407 (27,7)	173 (46,5)	167 (47,9)
Vaikų skaičius, kuriems plombuoti dantys	424 (18,1)	395 (17,2)	7 (1,3)	3 (0,6)	237 (16,4)	247 (16,8)	180 (48,4)	145 (41,5)
Vaikų skaičius, kuriems išrauti dėl karieso dantys	74 (3,2)	85 (3,7)	9 (1,7)	16 (3,4)	36 (2,5)	27 (1,8)	29 (7,8)	42 (12,0)

Atlikus duomenų analizę paaiškėjo, kad kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo vaikams buvo nustatytas didesnis ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų skaičius (žr. 3 lentelę). Vienam darželio grupės vaikui (kuriam buvo patikrinti dantys) vidutiniškai teko beveik vienas, o vienam priešmokyklinės grupės vaikui teko beveik trys ėduonies pažeisti, plombuoti ar dėl karieso išrauti dantys.

3 lentelė.

Pieninių ir nuolatinių kariozinių, plombuotų ir išrautų dantų skaičius, lyginant pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk.)

	Viso		Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Kariozinių pieninių dantų skaičius	1 823	1 662	56	60	1 266	1 143	501	459
Plombuotų pieninių dantų skaičius	1 080	1 031	21	12	562	631	497	388
Išrautų pieninių dantų skaičius	230	277	41	84	110	65	79	128
Kariozinių nuolatinių dantų skaičius	4	2	0	0	0	0	4	2
Plombuotų nuolatinių dantų skaičius	7	9	0	0	1	0	6	9
Išrautų nuolatinių dantų skaičius	0	0	0	0	0	0	0	0

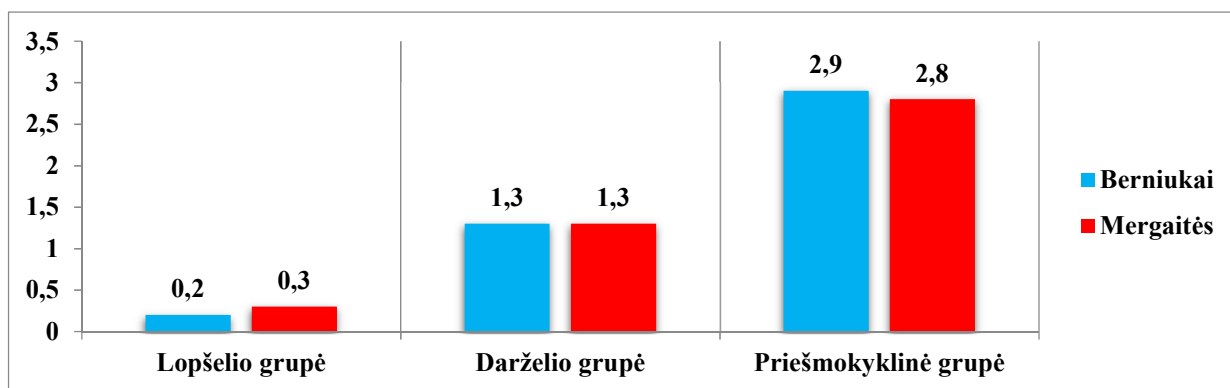
KPI indeksas tai - dantų ėduonies intensyvumo rodiklis, kuris rodo, kiek ėduonies pažeistų dantų tenka vienam gyventojui. Ėduonies pažeisti dantys gali būti: negydyti, plombuoti ir išrauti dėl karieso. Todėl ėduonies intensyvumui išreikšti yra naudojamas KPI indeksas, rodantis K – kariozinių, P – plombuotų ir I – dėl karieso išrautų dantų skaičių, tenkantį vienam asmeniui. Pieninių dantų karieso intensyvumo indeksas užrašomas mažosiomis raidėmis kpi.

KPI intensyvumo lygiai:

- Labai mažas 0,0 - 1,0;
- Mažas 1,1 – 2,6;
- Vidutinis 2,7 – 4,4;
- Didelis 4,5 – 6,6;
- Labai didelis > 6,7.

Atlikus duomenų analizę paaiškėjo, kad ikimokyklinių įstaigų vaikų bendras dantų ėduonies intensyvumo indeksas yra mažas ir siekė 1,3. Lyginant duomenis pagal lytį, ir berniukų, ir mergaičių rodiklis buvo 1,3.

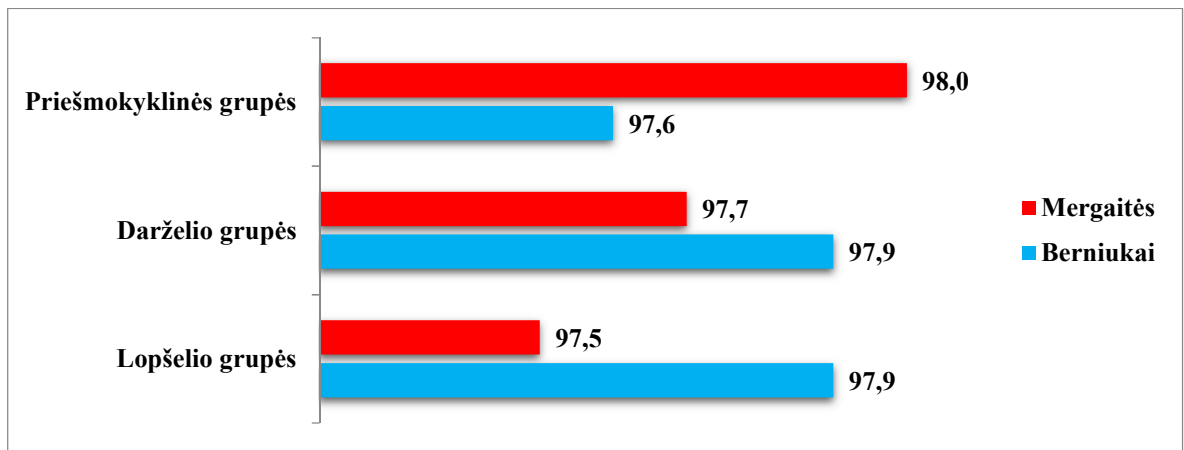
Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes, bendras dantų ėduonies intensyvumo indeksas kito nuo labai mažo iki vidutinio. Didžiausias rodiklis buvo priešmokyklinės grupės (mergaičių siekė 2,8, berniukų – 2,9) vaikų, mažiausias – lopšelio grupės (berniukų siekė 0,2, mergaičių - 0,3) vaikų (žr. 15 pav.).

15 pav. Vaikų bendro dantų ėduonies intensyvumo rodiklio pasiskirstymas, lyginant pagal lytį ir ugdymo grupes

Remiantis 2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, sąkandis buvo patikrintas 4 606 (97,8 proc.) vaikams, 104 (2,2 proc.) – nepatikrintas.

Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes daugiausia sąkandis įvertintas priešmokyklinės grupės mergaitėms (98,0 proc.), mažiausia – lopšelio grupės mergaitėms (97,5 proc.) (žr. 16 pav.). 2017 m. 39 vaikams (18 berniukų ir 21 mergaitei) informacija apie sąkandį buvo užpildyta neteisingai, o 2016 m. tik 15 vaikų (4 berniukams ir 11 mergaičių).

16 pav. Vaikų, kuriems patikrintas sąkandis, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (proc.)

2017 m. profilaktinių sveikatos patikrinimų duomenimis, daugumai (4 356 (94,6 proc.)) vaikų sąkandžio patologijos nebuvo nustatyta. 73 (38 (1,7 proc.) berniukams ir 35 (1,5 proc.) mergaitėms) ikimokyklinukams nustatyta pavienių dantų patologija, 138 (70 (3,1 proc.) mergaičių ir 68 (2,9 proc.) berniukams) vaikams nustatyta žandikaulių patologija. Lyginant duomenis pagal ugdymo grupes, pavienių dantų patologija daugiausia nustatyta priešmokyklinės grupės vaikams – 36 (23 (6,3 proc.) berniukams ir 13 (3,8 proc.) mergaičių), mažiausia – lopšelio grupės vaikams - 8 (6 (1,2 proc.) berniukams ir 2 (0,4 proc.) mergaitėms). Žandikaulių patologija nustatyta 21 (10 (1,9 proc.) berniukų ir 11 (2,3 proc.) mergaičių) lopšelio grupės, 87 (43 (3,0 proc.) berniukams ir 44 (3,1 proc.) mergaitėms) darželio grupės ir 30 (15 (4,1 proc.) mergaičių ir 15 (4,4 proc.) berniukų) priešmokyklinės grupės vaikų (žr. 4 lentelę).

4 lentelė.

Vaikų, neturinčių sąkandžio patologijos ir turinčių pavienių dantų bei žandikaulių patologiją, pasiskirstymas pagal lytį ir ugdymo grupes (abs. sk. ir proc.)

	Viso		Lopšelio grupės		Darželio grupės		Priešmokyklinės grupės	
	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.	Bern.	Merg.
Vaikų skaičius, kuriems sąkandžio patologijos nėra	2 209 (95,4)	2 147 (95,3)	502 (96,9)	456 (97,2)	1 379 (96,4)	1 378 (95,6)	328 (89,6)	313 (91,8)
Vaikų skaičius, kuriems yra pavienių dantų patologija	38 (1,7)	35 (1,6)	6 (1,2)	2 (0,4)	9 (0,6)	20 (1,4)	23 (6,3)	13 (3,8)
Vaikų skaičius, kuriems yra žandikaulių patologija	68 (2,9)	70 (3,1)	10 (1,9)	11 (2,3)	43 (3,0)	44 (3,1)	15 (4,1)	15 (4,4)

Išvados

- Profilaktiškai patikrinta buvo 99,9 proc. ikimokyklinukų sveikata.
- Daugiau nei trečdalis vaikų buvo visiškai sveiki. Mergaitės buvo sveikesnės už berniukus. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo mažiau sveikų vaikų.
- Sutrikimų skaičius lyginat su praėjusiais metais padidėjo.
- Regos sutrikimą turėjo dažniau nei kas trečias, nervų sistemos sutrikimą – kas ketvirtas, širdies ir kraujagyslių sistemos sutrikimą – kas septintas, kvėpavimo sistemos sutrikimą – kas dešimtas Šiaulių miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigos vaikas.
- Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo daugiau vaikų turėjo regos, nervų, skeleto – raumenų sistemos sutrikimų.
- 99,1 proc. visų vaikų buvo priskirti į pagrindinę kūno kultūros grupę. Tik vienas vaikas buvo atleistas nuo kūno kultūros pamokų.
- Dantų būklė įvertinta 98,8 proc. vaikų.
- Daugiau nei du trečdaliai ikimokyklinukų turėjo sveikus dantis. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo mažiau vaikų turėjo visiškai sveikus dantis.
- Dažniau nei kas ketvirtam vaikui buvo rastas pieninių dantų kariesas, beveik kas penkto vaiko dantys - plombuoti. Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo didesnė dalis vaikų turėjo kariozinius ir plombuotus dantis.
- Bendras dantų ėduonies intensyvumo indeksas kito nuo labai mažo iki vidutinio. Lopšelio grupės vaikams nustatytas labai mažas, darželio grupės vaikams – mažas, priešmokyklinės grupės vaikams – vidutinis karieso intensyvumo indeksas.
- Sąkandžio patologija buvo įvertinta 97,7 proc. vaikų.
- 97,1 proc. vaikų sąkandžio patologijos neturėjo.
- Kuo vyresnė ugdymo grupė, tuo didesnei daliai vaikų buvo nustatyta pavienių dantų ir žandikaulių patologija.

Rekomendacijos

Mokslininkai, tyrinėjantys vaikų sveikatą, pastaraisiais metais pastebi, kad šalyje mažėja geros sveikatos vaikų, o daugėja turinčių įvairių sveikatos sutrikimų ir sergančių lėtinėmis ligomis. Dauguma sveikatos rizikos veiksnių yra susiję su gyvenimo būdu, įpročiais, kurie formuojasi vaikystėje. Vaikai gyvensenos sampratą pradeda kurti jau ankstyvojoje vaikystėje, bendraudami su jais artimais žmonėmis. Šeima ir ikimokyklinio ugdymo įstaiga vaikui turi padėti suprasti, kad sveikata yra vertybė, kurią reikia stiprinti ir saugoti nuo mažų dienų.

Rekomenduojame ikimokyklinio ugdymo mokykloms, Šiaulių miesto visuomenės sveikatos biurui:

- skleisti informaciją apie sveikos gyvensenos svarbą žmogaus sveikatos stiprinimui ir lėtinių neinfekcinių ligų prevencijai;
- organizuoti ir vykdyti švietimo priemones (mokymus, renginius, akcijas) vaikams ir jų tėveliams (globėjams) sveikatos saugos ir stiprinimo temomis;
- stiprinti šeimos vaidmenį ugdant gebantį sveikai gyventi žmogų.

Parengė: Šiaulių m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro
visuomenės sveikatos stebėsenos ir programų skyrius